

Kratko mnenje in dopolnila k predlogu ZSDP za drugo obravnavo

Predlog zakona za drugo obravnavo kaže očiten napredek glede na predlog, ki je bil sprejet v prvi obravnavi, in nekatera področja rešuje bistveno bolje kot prvotni predlog.

V nadaljevanju so po posameznih poglavjih zakona navedeni predlogi dopolnil, ki bi jih bilo po našem mnenju potrebno vključiti v zakon, da bo ta učinkovitejši in bo bolje dosegal svoj namen.

A – PRVI DEL

I. ZAVAROVANJE ZA STARŠEVSKO VARSTVO

II. PRAVICA DO STARŠEVskega DOPUSTA

Očetovski dopust

Podpiramo amandmaje MDDSZ o očetovskem dopustu, pri čemer bi bilo dobro omogočiti njegovo izrabo tudi v obliki delne odsotnosti z dela.

Dopust za nego in varstvo otroka

- 26. člen: Podpiramo amandma k temu členu o podaljšanju dopusta zaradi starejših otrok v družini.

III. PRAVICA DO STARŠEVskega NADOMESTILA

- 39. in 41. člen: Skupaj z amandmajem k 41. členu dobra rešitev urejanja pravice do starševskega nadomestila. Pohvalimo lahko predlog za način določanja osnove in izračuna starševskega nadomestila za starše, ki v času nastopa porodniškega dopusta niso v delovnem razmerju ali pa niso bili v delovnem razmerju vseh zadnjih 12 mesecev.
- 45.člen: Del dopusta, ki se ne izrabi kot dopust, ampak se zanj izkoristi dobroimetje, mora biti bolj omejen (enako kot preneseni del dopusta na npr. tri mesece), saj predlagana rešitev dopušča pritiske delodajalcev na starše za čimprejšnjo vrnitev na delo. Zato podpiramo amandma MDDSZ k temu členu.

IV. PRAVICA STARŠEV DO KRAJŠEGA DELOVNEGA ČASA ZARADI NEGE IN VARSTVA OTROKA, KI POTREBUJE POSEBNO NEGO IN VARSTVO

Podpiramo pravico staršev do skrajšanega delovnega časa zaradi nege in varstva otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo, **pogrešamo pa še danes veljavno pravico do skrajšanega delovnega časa zaradi koristi otroka**. Res pa je, da bo nova subvencija za zaposlovanje staršev verjetno močno olajšala uveljavljanje te pravice pri delodajalcih.

Podpiramo amandma poslanske skupine SDS k 47. členu.

V. SUBVENCije ZA ZAPOSLOVANJE STARŠEV

To poglavje je po našem mnenju najpomembnejša novost predloga zakona, zato menimo, da so tudi predlogi dopolnil k temu poglavju najpomembnejši predlogi dopolnil k predlogu zakona.

Pozdravljamo ta predlog, ki bo vzpodbudil delodajalce k zaposlovanju staršev in mnogim staršem, ki si danes zaman prizadevajo skleniti delovno razmerje s skrajšanim delovnim časom, približal to možnost, saj bo delodajalec za to ustrezno stimuliran. Podpiramo usmeritev predloga k dolgoročnejšemu zaposlovanju za več let. Žal se predlagane rešitve vključujejo predvsem v reševanje problema brezposelnosti, manjka pa reševanje bistvenega problema pritiskov delodajalcev proti odločanju pri njih zaposlenih staršev (predvsem mater) za še kakšnega otroka.

Zato zelo podpiramo predlog MDDSZ, da bi bil do subvencije upravičen tudi delodajalec, ki zaposli nadomestno delavko oz. delavca za nadomeščanje delavke, ki rodi otroka, če ima ob rojstvu otroka z njo sklenjeno ustrezno delovno razmerje. Poleg tega pa predlagamo, da bi bil tudi **po vrnitvi delavca s starševskega dopusta delodajalec upravičen do subvencije do konca dvoletnega obdobja, ki se je začelo z dnem vrnitve s starševskega dopusta (oz. dnem začetka zaposlitve nadomestnega delavca, če je v času starševskega dopusta delodajalec uveljavljal pravico do subvencije za nadomestnega delavca), če je materi omogočil vrnitev na isto oz. enakovredno delovno mesto.** S tem bi bistveno zmanjšali pritiske delodajalcev, ki so jim izpostavljene mlade ženske in matere, proti prvi ali ponovni zanositvi. S takšnimi subvencijami bi bistveno izboljšali stabilnost ekonomskega in socialnega položaja staršev, kar je eden izmed temeljev za zdravo okolje za sprejem in razvoj otrok.

Za subvencijo zaposlitve nadomestnega delavca bi ob približno 17.000 rojstvih (če bi bile vse te matere zaposlene in bi njihovi delodajalci uveljavili pravico do subvencije za nadomestne delavce) potrebovali 1,7 Mrd SIT letno (ob predpostavljeni povprečni subvenciji 8.500 SIT mesečno). Dejanski znesek pa vsaj v prvih letih po pričakovanjih ne bi bistveno presegel 1 Mrd SIT. Približno enaka sredstva bi bila potrebna tudi za subvencijo zaposlovanja mater po vrnitvi s starševskega dopusta. Skupno bi za te subvencije torej potrebovali dobre 3 Mrd SIT. Del sredstev za te subvencije bi dobili iz prihranka pri sredstvih za nadomestila za čas brezposelnosti ob zaposlitvi brezposelnih staršev s pomočjo subvencije za zaposlovanje brezposelnih staršev. Če se s pomočjo te subvencije zaposli oseba, ki je prejela 50% povprečne plače nadomestila za čas brezposelnosti, se zanjo po zaposlitvi prihrani skoraj 80.000 SIT mesečno, kar zadošča za subvencijo desetih drugih staršev. Ob dejstvu, da je tudi veliko otrok brezposelnih staršev v javnih vrtcih, se ob zaposlitvi takih staršev zmanjša tudi subvencija za otroško varstvo za njihove otroke. Če se torej s pomočjo subvencije za zaposlovanje brezposelnih staršev zaposli 2.000 oseb, se iz naslova prihranka nadomestil za brezposelnost lahko zagotovi sredstva za subvencioniranje zaposlitve več kot 10.000 drugih staršev. Ostala sredstva so zagotovljena s povečano obdavčitvijo minimalnih življenjskih stroškov otrok z DDV.

- 49. člen: Doda naj se 3. točka, po kateri ima delodajalec pravico do subvencije za čas zaposlitve delavca/delavke, ki nadomešča pri njem zaposleno osebo, ki je na starševskem dopustu.
- 49. člen: Doda naj se 4. točka, po kateri ima delodajalec pravico do subvencije za osebo po vrnitvi s starševskega dopusta.
- 50. člen: Doda se nov četrti odstavek, ki določa pogoje za pridobitev prej navedenih subvencij:

"Pogoja za pridobitev subvencije iz 3. točke prejšnjega člena sta:

1. da je delodajalec z osebo, ki jo bo nadomestni delavec, za katerega uveljavlja subvencijo, nadomeščal, pred nastopom starševskega dopusta, sklenil delovno razmerje za najmanj tri leta od dne nastopa starševskega dopusta.
2. da delodajalec osebi po vrnitvi s starševskega dopusta zagotovi vrnitev na isto oz. enakovredno delovno mesto."

Doda se nov peti odstavek, ki se glasi:

"Pogoja za pridobitev subvencije iz 4. točke prejšnjega člena sta:

1. da je delodajalec z osebo, za katero uveljavlja subvencijo, sklenil delovno razmerje za najmanj tri leta. V ta čas je lahko vključen tudi čas starševskega dopusta, če je bilo delovno razmerje sklenjeno za najmanj tri leta od dne nastopa starševskega dopusta in je delodajalec v tem času uveljavil pravico do subvencije iz 3. točke prejšnjega člena.
2. da delodajalec osebi po vrnitvi s starševskega dopusta zagotovi vrnitev na isto oz. enakovredno delovno mesto.

- 52. člen: se razširi z določili o trajanju dodatnih subvencij:

Pravica do subvencije iz 3. točke 49. člena tega zakona traja ves čas odsotnosti delavca zaradi starševskega dopusta, v katerem delodajalec zaposluje nadomestnega delavca. Kadar delodajalec v treh letih po prenehanju prejemanja subvencije prekine delovno razmerje z osebo, za katero je uveljavljal subvencijo za nadomestnega delavca, iz razlogov, ki niso na strani te osebe, mora vrniti celotni znesek prejete subvencije, skupaj s pripadajočimi obrestmi.

Pravica do subvencije iz 4. točke 49. člena tega zakona traja dve leti, zmanjšana za čas, v katerem je delodajalec dobival subvencijo za zaposlitev nadomestnega delavca, ko je bila oseba, za katero uveljavlja subvencijo, na starševskem dopustu. Kadar delodajalec v dveh letih po prenehanju prejemanja subvencije prekine delovno razmerje z osebo, za katero je uveljavljal subvencijo, iz razlogov, ki niso na strani te osebe, mora vrniti celotni znesek prejete subvencije, skupaj s pripadajočimi obrestmi.

B – DRUGI DEL

I. PRAVICA DO DRUŽINSKIH PREJEMKOV

Starševski dodatek

Pohvalimo lahko zvišanje starševskega dodatka.

- 65. člen: Podpiramo amandma MDDSZ o podaljšanju starševskega dodatka za študentske družine.

Pomoč ob rojstvu otroka

Pohvalimo lahko zvišanje pomoči ob rojstvu otroka.

Otroški dodatek

69. člen: Podpiramo amandma MDDSZ, ki zagotavlja ohranjanje realne vrednosti otroškega dodatka do uveljavitve zakona. Morda bi bilo smiselno zneske zaokrožiti na 10.

Že veljavna in hkrati predlagana ureditev otroškega dodatka v povezavi z davčnimi olajšavami za vzdrževane otroke pomeni pomemben premik k večji skupni univerzalnosti družinskih prejemkov (posrednih in neposrednih), kar je tudi temeljno načelo ukrepov družinske politike.

- 70. člen: Ob uvedbi višjega otroškega dodatka za enostarševske družine je potrebno zagotoviti danes manjkajoče dosledno preverjanje, ali so te družine dejansko enostarševske ali ne, saj to nekateri uspešno zlorabljajo.

Dodatek za veliko družino

Dodatek za velike družine bo odlično nadomestilo za ukinjeno olajšavo pri nakupu avtomobila za velike družine. Pri predlagani izvedbi imamo nekaj pripomb in zato predlagamo naslednji amandma:

- Amandma k 80. členu:

Drugi odstavek 80. člena se nadomesti z novim, ki se glasi: "Dodatek za veliko družino znaša za družine s tremi otroki 70.000,00 SIT, za družine s štirimi ali več otroki pa 90.000 SIT in se izplačuje v enkratnem znesku."

Obrazložitev:

Višina dodatka v predlogu zakona je kljub temu, da je prvotni predlog zakona star že dve leti, ostala nespremenjena, kar pomeni, da je izgubila dobršen del svoje realne vrednosti (samo v letu 1999 8%), do uveljavitve zakona pa bo to znižanje še večje. Neprimerno je sklicevanje predlagatelja na zakon o davku na motorna vozila, saj se je obdavčitev avtomobilov za velike družine ne glede na olajšavo v omenjenem zakonu povečala s 5% na 19%, kar pomeni, da so se avtomobili za te družine močno podražili. Ob dejstvu, da so avtomobili, v katerih starši po zakonu o varnosti v cestnem prometu sploh smejo peljati štiri ali več otrok, tudi v najosnovnejših izvedbah zelo dragi (ali pa mora družina nujno imeti dva avtomobila), bi predlagatelj moral upoštevati stališče DZ o vsaj dveh vrednostih tega dodatka (prva za družine s tremi otroki in druga za družine s štirimi in več otroki). Z ukinitvijo olajšave pri nakupu avtomobila po zakonu o prometnem davku so velike družine izgubile (država pa pridobila) približno 2,5 MrdSIT letno. Vladni predlog dodatka za velike družine vrača (ob predpostavki, da je teh družin 25.000) le približno 1,5 MrdSIT, kar pomeni, da lahko brez povečanja sredstev za ta namen glede na prejšnja leta višino dodatka postavimo na 70.000SIT za družine s tremi otroki in na 90.000SIT za družine s štirimi ali več otroki. Dodatek za velike družine v tej višini bo zahteval približno 1,8 MrdSIT, kar je še vedno precej manj od prejšnje olajšave pri nakupu avtomobila. Iz podatkov MDDSZ o prejemnikih otroškega dodatka izhaja, da je število upravičenih družin zanesljivo kar nekaj manjše od 25.000, kar pomeni, da so potrebna sredstva še nižja.

Vzgojno varstveni dodatek

Podpiramo v prejšnjem sklicu DZ že sprejeti amandma o vzgojno varstvenem dodatku za otroke, ki niso vključeni v subvencionirano otroško varstvo, ki ga predvideva že Resolucija o temeljnih oblikovanju družinske politike v RS iz leta 1993.

S tem amandmajem se staršem, ki sami skrbijo za varstvo svojih otrok in imajo s tem večje stroške kot starši, ki imajo otroke vključene v subvencionirano otroško varstvo, pomaga kriti del teh stroškov.

Poleg tega amandma delno odpravlja diskriminatornost sedanje ureditve, v kateri se varstvo nekaterih otrok subvencionira, varstvo drugih pa ne.

Finančne posledice: Predlagateljev izračun finančnih posledic tega amandmaja je povsem pravilen (7 do 8 Mrd SIT letno), zato zavračamo vse manipulacije nekaterih drugih poslancev o bistveno večjih številkah.